

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 222. — ŠTEV. 222.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 21, 1929. — SOBOTA, 21. SEPTEMBRA 1929.

VOLUME XXXVII. — LETNIK XXXVII.

PRIPRAVE ZA POHOD PROTI AVSTR. GLAVNEMU MESTU

HEIMWEHROVCI SKUŠAJO V VSEH OZIRIH POSNEMATI ITALIJSKE FAŠISTE

Socijalisti so obljubili, da se bodo tekom demonstracij mirno zadržali. — Razkroj dežele bi zamogla preprečiti edinole ustava, prikrojena po ameriškem uzorcu. — Pohod proti Dunaju se bo završil dne 29. septembra.

DUNAJ, Avstrija, 20. septembra. — Dunajsko prebivalstvo pričakuje z navideznim mirom velikega zborovanja fašistične organizacije Heimwehr, ki se bo vršilo jutri popoldne ob petih pred bivšo cesarsko palačo na Dunaju.

To zborovanje je nekaka predigra za splošen heimwehrske pohod proti Dunaju, ki se ba baje završil dne 29. septembra.

navzlic negotovosti politične situacije in pretnjam fašističnega Heimwehra, je prebivalstvo mnenja, da bo mogoče preprečiti krizo in da "časopisje dosti več poroča kot je res".

Voditelji socijalno demokratske stranke so izjavili, da se socijalisti ne bodo udeležili demonstracij.

Voditelji Heimwehra so istotako obljubili policiji, da ne bodo provocirali nikakih nemirov.

Polijski načelnik Schober je obljubil, da bo vzdrževal red povsem nepristransko.

Schoberju v takem slučaju ni dosti verjeti in zato so povsem upravičene domneve nekaterih, da ne bo šlo brez prelivanja krvi.

V ponedeljek bo v parlamentu na vrsti debata glede izpremembe avstrijske ustave.

Nekateri pravijo, da je treba avstrijsko ustavo prikrojiti po ameriškem uzorcu, kajti v nasprotnem slučaju bo slabotna avstrijska republika razpadla.

Seipelova pretnja, da bo premestil parlament z Dunaja v Innsbruck oziroma v Gradec, se ni izpolnila.

Dunaj je še vedno precej močno torišče socijalne demokracije, dočim je ostala provinca z mesti vred povsem pod vplivom Heimwehra.

PROCES PROTI E. F. PEACOXU

Državni pravdnik še ni povedal, zakaj je Peacox umoril svojo mlado ženo. — Morilec se je hotel iznebiti.

Razprava proti Earl F. Peacoxu, ki priznava, da je usmrtil svojo ženo, se je včeraj nadaljevala.

Peacox je zadnje dni v svojem prostem času čital razne knjige, in njegova mati je bila par ur pri njem na obisku.

Še dosedaj ni državno pravdnikstvo pojasnilo, zakaj je Peacox pravzaprav umoril svojo ženo.

Državni pravdnik je v svojem otvorilnem govoru zahteval smrtno kazen ter rekel, da bo dokazal, da je Peacox namenoma usmrtil svojo ženo. Ni pa povedal, zakaj je storil to svoje dejanje.

Peacoxov zagovornik pa se je okoristil s to okoliščino, ter pojasnil porokom, da ve, kaj ga je privedlo do tega.

Zdravniki bodo izpovedali glede duševnega stanja obtoženca. Zagovornikom je bilo v ta namen dovoljenih tisoč dolarjev, ker nima Peacox nobenega premoženja.

OČE ŠTIRI IN DVAJSETIH PADEL MRTEV NA TLA

ALLIANCE, O., 20. septembra. — Mike Goodren, star 75 let, voznik iz Alliance in oče štiri in dvajsetih otrok, se je zgrudil včeraj zvečer mrtev na tla. Porochen je bil dvakrat ter imel tri in dvajset otrok od svoje prve žene, enega pa od druge.

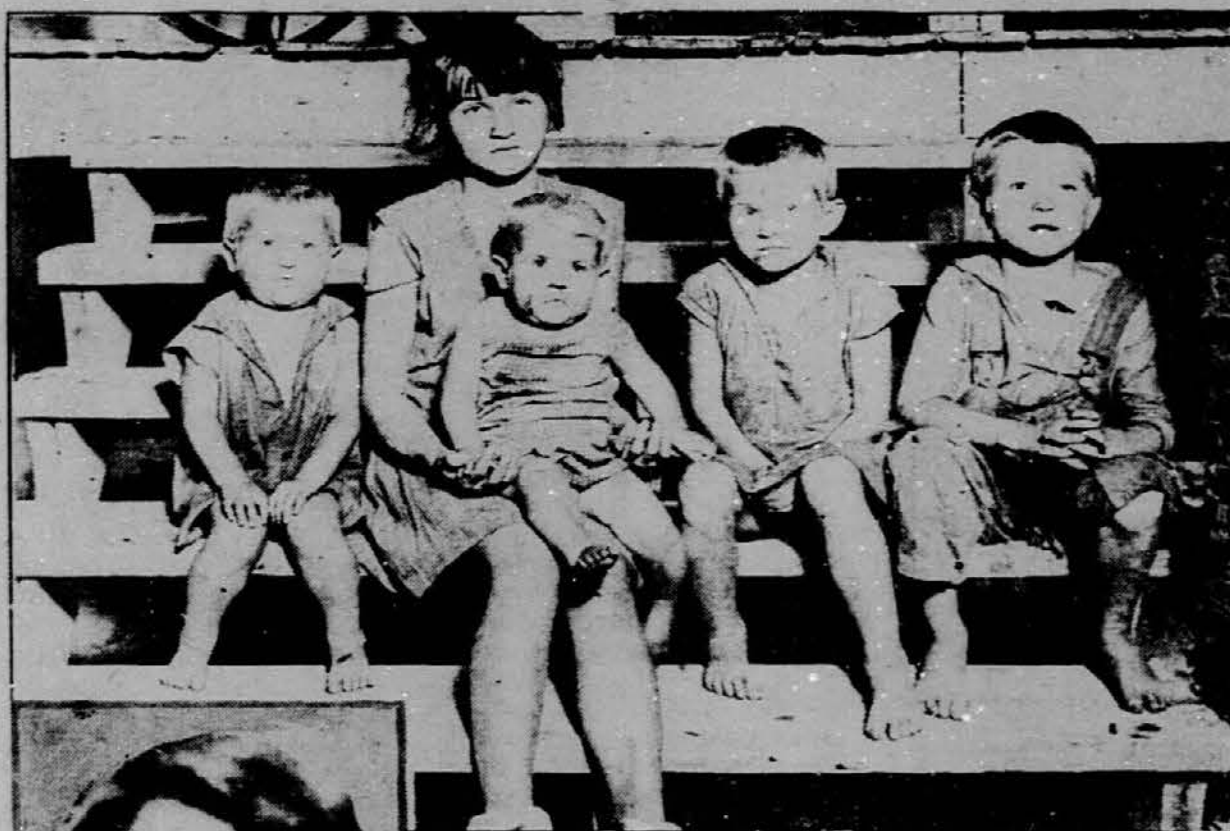
HOOVER DOBIL NOVEGA PSA

WASHINGTON, D. C., 20. sept. Kongresnik Free iz Californije je poklonil danes predsedniku Hooverju angleškega "setterja", ki je prvak v svojem razredu. Predsednik Hoover si je ogledal psa na travniku za Belo hišo ter ukazal nato, naj ga pošljejo v hlev, kjer se nahajajo drugi psi predsednika.

KRALJEVSKA ŠOLA UKINJENA

BUKAREŠTA, Rumunska, 20. sep. Kraljevska šola, ki je bila ustanovljena, ko je dosegel kralj Mihail šest let da se uči z drugimi vred v "demokratski" šoli, je bila sedanj naenkrat ukinjena. Izvedlo se je, da se je kralj pretepal s svojimi tovariši ter dobil menda tudi par klofut.

ZRTEV DRHALI IN NJENI OTROCI

Prejšnjo soboto je bila usmrčena v South Gastonia, N. C., Ella May Wiggins, ko je sliko vidite spodaj. Na truku se je peljala na neko stavkarsko zborovanje. Dohite! jo je avtomobil, na katerem se nahajalo več članov pocestne drhali, ki so prisegli, da ne bodo odnehali prej, dokler ne iztebijo iz Gastonije zadnjega unijskega organizatorja in unijskega de'acca. Padlo je več strelcov, in Mrs. Wiggins se je zgrudila mrtva na tla. Zgoraj na sliki je njenih pet otrok. Najstarejša, Myrtle, je stara enajst let, najmlajši, Chas. pa trinajst mesecev.

DIVJANJE NASPROTNIKOV UNIJE V N. C.

Unijski organizator Ritch trdi, da ga je drhal prisilila zapustiti Gastonijo ter je tudi strogo kritiziral sodnika.

CHARLOTTE, N. C., 20. sept. — Organizirani tekstilni delavci North Caroline so nadaljevali s svojo kampanjo in prizadevanji, da dokazujejo, kdo je pravzaprav vzrok vseh izgredov in napadov, ki so se završili zadnje dni.

Včeraj je govoril v Union Hall Ethley Ritch, unionist in eden osmih mož, ki so bili aretirani pretekli teden ter pozneje oproščeni obdolžbe, da so se zarotili proti vladi.

Rekel je, da je dospela v sedmih avtomobilih tolpa moških pred njegov dom, da pa je pobegnil, še predno so ga mogli nadlegovati.

Ostro je kritiziral sodnika, češ, da bi lahko preprečil marsikako nepostavnost, če bi drugače nastopil.

Jutri bo obnovljeno zaslišanje glede umora Ellen May Wiggins, članice National Workers unije.

Zaslišanje je bilo prekinjeno zaradi nedelje po aretaciji sedmih mož.

ARETIRAN TROCKIJEV "NEČAK"

EL PASO, Texas, 20. septembra. Tukaj so aretirali dr. R. N. Trockega, ki trdi, da je nečak Leona Trockega, izgnanega sovjetskega voditelja. Aretirali so ga radi sleparije.

Dr. Trocki je rekel, da je najprej dobil naturalizacijske listine v Austin, Texas. Pozneje pa je odslužil kazen v Leavenworth jetnišnici radi kršenja neke postave.

SUŠA PRAVNIČ NE POMAGA MLADINI

Sodnik je izjavil, da ni prohibicija izločila nezmernosti. — Javni delavci se ne strinjajo s prohibicijo.

Rekordi newyorških mladinskih sodišč kažejo, da ni opaziti nikakega znaka, da bi prohibicija izločila nezmernost kot vzrok zanamčenja otrok.

To je rekel predsedujoči sodnik Franklin Hoyt, ki načeljuje temu sodišču, ko je govoril pred žensko organizacijo za narodno prohibicijsko reformo.

Vsi uradniki tega sodišča s sodniki vred odločno obsojajo razmere, ki jih je povzročila narodna prohibicija. Dosti nas je bilo, ki smo pospeševali sprejem osemnajstega amandmana, danes pa ni niti enega, ki bi bil mnenja, da bi bila narodna prohibicija smotrna oziroma da bi izvajala dober vpliv.

Po letu 1912 je pričelo zelo padati število mladih zločincev ter je padalo redno naprej do leta 1917. Vojne razmere pa so zopet povečale tozadevno število, ki je ostalo več let, nakar se je pričelo l. 1925 neprestano dvigati. Zdaj je pa dosseglo presenetljivo višino.

PAPEŽ IMEL DOLG POGOVOR Z LAŠKIM POSLANIKOM

VATICAN CITY, 20. septembra. Frikcije med Svetlo stolico ter italijansko vlado radi statusa članov katoliških lajskih organizacij, so bile predmet dve uri trajajočega avdijskega italijanskega poslanika De Vecchi-ja pri papežu Piju XI. Pred kratkim je Mussolini objavil, da opazuje devet tisoč opazovalcev po celi Italiji vse kretanje katoliškega svečenstva, ki je osumljeno, da nastopa neprijateljski napram fašizmu. Papež Pij je proti temu zelo odločno nastopil ter obsodil duha nezaupanja italijanske vlade.

INDUSTRIJALCI V MEHIKI PROTESTIRAJO

Odločno nasprotujejo petim točkam, ki jih dolga nova postava. — Industrijski delavci so pripravljeni sodelovati pri amandiranju postav.

MEXICO CITY, Mehika, 29. sept. Narodna konvencija zastopnikov različnih industrij se je zbrala tukaj, da izroči poslanski zbornici spomenico, v kateri bo navedla svoje nazore glede predlagane delavske zakonodaje, ki je sedaj v parlamentu.

Industrijski pravijo o tej zakonodaji, da je stvar življenja in smrti za njih lastne interese.

Posebno nasprotujejo petim glavnim točkam glede vladne regulacije delavskih kontraktov, glede določanja pravic do stavke, glede oblike in organizacije arbitrajskih delodajalcev v splošnem.

Poslanska zbornica bo sprejela v ponedeljek delegate konvencije, da se posvetuje z njimi. Industrijski so ponudili svojo pomoč, da sodelujejo s poslansko zbornico pri amandiranju predlagane zakonodaje.

LINDBERGH DOSPEL V MIAMI, FLA.

MIAMI, Fla., 20. septembra. — Polkovnik Charles Lindbergh, katerega so spremljali njegova žena in dragi potniki, je dospel včeraj semkaj iz Charlestona, po naglem poletu, tekom katerega je napravil povprečno 150 milj na uro.

JAHTA PINCHOTA ZDROBLJENA

PORT JERVIS, 20. septembra. — Mrs. Gifford Pinchot, ki križari s svojim možem po Južnem morju, je ravno kar poslala svojim sorodnikom poročilo, da je bila jahta skoro zdrobljena, ko je skoro kolidirala z nekim angleškim parnikom.

ŠESTNAJST ŽRTEV POŽARA V DETROITU

Požar je izbruhnil v nočnem klubu. — Gostom so bili odrezani vsi izhodi. — Lastnik pravi, da se je njegov konkurent maščeval nad njim.

DETROIT, Mich., 20. septembra. Šestnajst oseb je bilo usmrčenih in več kot petdeset se jih nahaja v bolnicah ter so močno poškodovani vsled požara, ki je upepelil nočni Study Club v gledališkem okraju v dolgem delu mesta.

V nočnem klubu je bilo 130 gostov ter nekako 40 uslužbencev, ko je izbruhnil požar.

Požar se je pojavil v prvem nadstropju ter se s strahovito naglico razširil po stopnicah in odrezal beg vsem, ki so se nahajali v klubu.

Policist James McGuire ki je razkril požar, je pohitel k bližnjem telefonu in ko se je vrnil, je našel že vse poslopje v ognju.

Predno so se gostje in uslužbenci zavedli nevarnosti, so bili že obdani od ognja. Neka cvetličarka se je zadušila sredi plesišča. Njeno truplo so pozneje našli člani požarne brambe.

Nekaj gostov je zbežalo v majhen oblačilni prostor, ki se je nahajal v ozadju poslopja. Trideset so jih našli pozneje brez zavesti.

Dosti gostov je poskakalo z drugega nadstropja na ulico. Drugim so pomagali ognjegasi skozi streho, nakar so jih po lestvah odnesli na varno.

Sprejemna bolnica je bila polna ranjenih in poškodovanih. V teku ene ure so odvedli tja štirideset oseb. Mnogo jih je pozneje umrlo.

Poškodovane in mrtve so odvažali v bolnice in mrtvašnice taksikabi in privatni avtomobili.

Klub se je nahajal na Vernon Highway, šest blokov vstran od gledališkega okraja v dolgem delu mesta.

Lastnik pravi, da se je skušal nad njim maščevati njegov konkurent ter mu je vsled tega zapalil

KITAJSKA POSADKA SE JE UPRLA

Dva ameriška carinska inšpektorja sta bila ranjena. — Mornarjev ni so pustili na kopno.

MANILA, Filipinsko otočje, 20. septembra. — Osem oseb, med njimi tudi dva ameriška in en filipinski carinski inšpektor ter pet Kitajcev je bilo ranjenih v izgredu, ki se je pričel danes tuka, ko si je kitajska posadka angliškega parnika Tascalusa skušala priboriti pot na kopno.

Kitajci so napadli carinske inšpektorje z noži in gorjačili. Red je nastal šele tedaj, ko sta bili pozvani dve kompaniji vojaške policije in rezerve občinske straže.

Noben teh osmih ni bil resno poškodovan. Nemiri so se pričeli, ko so Kitajci protestirali proti povečanju, da ne smejo na kopno.

Parnik Tascalusa je razkladal pošiljatev petroleja za tukašnje armado.

Ko so zdravniki obvezali ranjenec, so stražniki odvedli Kitajce na policijsko postajo, kjer so jih zadržali.

Oblasti so mnenja, da bodo najbrž obtoženi radi pira, in da bodo vsi, kakih štirideset po številu, obsojito kaznovani.

169 DNI SE MU KOLCA

MILFORD, Mass., 20. septembra. Danes je minilo že 169 dni izza tase, ko se neprestano kolca Petru Galliju, 46 let staremu kamnoseku. Od 4. aprila naprej ni mogel Gallij, ki je oče šestih otrok, več delati ter je izgubil osemdeset funtov teže.

Zdravniki so ga preiskali z X-zarki in njegov slučaj so študirali specialisti, pa niso mogli najti dosedaj primernega načina, kako bi ga ozdravili. Bolnik živi v majhni kočici, ki je posebno zgrajena v ta namen, da bo dobil čimveč svežega zraka. Ko je zadnje par dni postalo vreme nekoliko hladnejše, se je kolcanje nekoliko zmanjšalo, ustavilo se pa ni. Dr. N. Capece je mnenja, da je prah vzrok njegove bolezni.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	500	\$ 9.30	Lir.	100	\$ 5.75
"	1,000	\$ 18.40	"	200	\$ 11.30
"	2,500	\$ 46.75	"	500	\$ 27.40
"	5,000	\$ 90.50	"	1,000	\$ 54.25
"	10,000	\$ 180.00			

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma s našim svesom v starem kraju v stanu znižati pristojbino na tako izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30.— 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodite v dinarjih ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej s nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEN DO TREN TEDNJE
NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA
PRISTOJBINO 75c.

SAKSER STATE BANK

63 COBBLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: Borsley 0880

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
316 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3878

SPREMENBA KOLEDARJA

Od časa do časa se pojavljajo zahteve po spremembi koledarja.

Trgovci niso zadovoljni s sedanjo razdelitvijo leta, ki ima dvanajst mesecev, ki niso enaki dolgi.

Vsled tega zahtevajo leto, ki naj bi imelo trinajst mesecev, vsak mesec pa osemindvajset dni.

Prav nič jih ne briga, da bi imelo to leto le 364 dni, da bi bilo treba nek poseben dan nekam vplesti, da je solčno leto za 5 ur in nekaj minut daljše kot 365 dni in da je treba uvesti vsake štiri leta prestopno leto.

Vso to skrb prepuščajo astronomom.

Ameriška trgovska zbornica je izdala okrožnico, na katero je dobila nebroj odgovorov, da bi razdelitev leta v mesece, ki bi imeli natančno po štiri tedne, jako posplošila knjigovodstvo ter bi pomenjala v vseh ozirih velik prihranek.

Ta mčrt zagovarja celo znani narodni ekonom na Yale vseučilišču, Irving Fisher. On bi vpletel med junij julij poseben mesec z imenom "sol" ter podaljšal mesec december za en dan.

Potemtakem bi imeli enajst mesecev po osemindvajset dni ter dva meseca po devetindvajset dni.

Leto bi imelo 366 dni, kar bi zopet ne soglašalo s solničnim letom.

S svojega stališča imajo trgovci in knjigovodje popolnoma prav.

Sprememba koledarja bi jim posplošila in olajšala delo, in nekdo je celo rekel, da bi se stopilo na milijone zamrznjenih kreditov.

Trinajst mesečnih likvidacij v letu bi vzdržalo denarni trg bolj živahen ter bi napravilo ogromne vsote proste za promet.

Vprašanje je pa, če bi bil konsument, človek, ki dobi dvainpetdesetkrat na leto plačilno kovert, kaj na dobičku od reforme koledarja.

Namestu dvanajstkrat bi moral trinajstkrat plačati mesečne obveznosti, račune za plin, elektriko in telefon bi dobil po trinajstkrat na leto, pa tudi landorbi bi se koj z veseljem oprijeli te novotarije.

Kdor plača naprimer po trideset dolarjev stanovanja na mesec, bi ga ne plačal dvanajstkrat, pač pa trinajstkrat na leto.

Nadalje je stvelilo 13 iracionalno, to se pravi da ni deljivo brez ostanka.

Kako bo mogoče razdeliti leto v semestre, v četrtletja?

Semester bi se končal sredi novega leta, torej po 183 dneh, kar bi bilo dne 15. sola to je novega meseca.

Četrtletni zaključek, ki tudi igra v trgovskem svetu važno vlogo, bi bil po 91 in pol dne.

Ali bi ne ustvarilo to še večje zmede kot je že danes?

Prestopno leto bi pa zopet prevrglo vso kalkulacijo.

Človeštvo je imelo na tisoče let lunino leto. Ker se je izkazalo kot neuporabno, so uvedli solčno leto.

Ali bomo šli zopet za korak nazaj samo da se bo dolar lažje hitreje vrtil kot se danes?

"GLAS NARODA" — List slovenskega naroda
v Ameriki! — Naročajte ga!

Pismo iz Julijske Krajine.

Trst, 2. septembra.

Vse cerkvene publikacije, namenjene vernikom, morajo biti po doleboh konkordata sestavljene v italijanskem jeziku. K italijanskemu tekstu doda cerkvena oblast v Julijski krajini lahko slovanski prevod. Akt o poroki mora biti napisan samo italijansko. Če je potrebno pojasnilo, bo sledilo v narečju. Fašistični tisk zahteva, da se mora vsa poročna ceremonija izvršiti edino le v italijanski.

"Vsaka družina v Italiji se konstituira, bodisi v občinski hiši, bodisi v svetišču rimske cerkve, samo z italijanskimi 'S'." Po fašistični razlagi nadaljnjih členov konkordata bodo pridige in druge funkcije v slovenskem jeziku samo prepoved pred njimi v italijanskem jeziku izrečenih pridig in funkcij. "Piccolo" pravi, da so vse te cerkvene odredbe začasne in da jih čez 50 let ne bo več treba, ker bo prihodnji rod od meji že čisto italijanski.

Par nadaljnjih primerov "pretvarjanja" prilikov v italijansko obliko: Amort Amori, Bicki Torelli, Burger Borghi, Kovacic Covelli, Covacci in Fabbrini. Dejaj vдова Bednar se zove sedaj Deavvo-Bernardi. Dolinšek Dolli. Klobučar vдова Grudni se piše sedaj Cappellari Gordini. Komotar vдова Fabianci na Comotari-Fabiani.

Trst postane prvo zračno središče Italije. Od trgovske aviacije se pospenja do turistične. Tržaški tisk povdarja to s pomostom navajajoč trgovski letalski pričetek začetkom 1926, ki se je vzdržal in razvil. Danes ima tržaško pristanišče važne zračne zveze z italijanskimi pokrajinami srednjim Jadranom, Avstrijo in Nemčijo, pripravljajo se stiki z Genevo, Marsellom in Budimpešto. Trgovsko zračno gibanje se širi. Upajo pa, da se bo turistično zračno gibanje še ugodneje razvijalo in da bo Trst važno središče turistične aviacije.

Novo zvezo med Trstom. Reko in Dalmacijo je otvorila te dni zadrška plovna družba. Fašistični listi podčrtavajo važnost, da se bo nova pomorska služba dotikala Šibenika, Splita in Metkovića. Slednje pristanišče, ki je naravnih morskih izliv južne Jugoslavije, bi radi navezali na Trst in Reko.

Istra dobi vodovod in sicer ogromen, ki bo preskrboval z dobro pitno vodo celo deželo. Italijanski listi poročajo, da je pulski prefekt te dni v Milanu podpisal dogovor za financiranje podjetja in je danes gotovo, da se prične vodovodna dela v Istri dne 21. aprila 1930 in sicer najprvo za cono Koper-Piran. Tržaški vodovod bo menda dokončan še letošnji jesen.

Z dnem 30. junija 1930 stopi v veljavo zakon, ki daje hišnim posvetnikom pravico, da poljubno določajo najemnino za stanovanja. Tega se bojijo posebno v Trstu. Sedaj je tam 10 do 12 deložal na dan razpisanih. Pod sedanjo zakonsko zaščito se ne izvršijo vse. Meseca julija je bilo izgonov strank iz stanovanj 200. Na preturi je rešenih skoro 800 vlog za deložacije, kar pomeni za Trst ogromno število. Precej je strank, ki bi lahko plačale najemnino pa izkoriščajo sedanji položaj. Težak problem in če ne bo pravočasne rešitve, bo 30. junija 1930 za Trst strašen dan.

Družina Muha v Lovki na Krasu hrani spomin. Knjigo, v katero se je vpisalo tekom let ogromno število posetnikov tamošnje jame. Tržaški novinarji stikajo po knjigi za irendenstičnimi beleškami in naznanjajo ob enem, da se bo primke Muha, znan Tržačanom že nekaj stoletij pomenil v italijanski primke "Mosca". Lovek imenujejo Italijani Corgnale. Tam je bil svoj čas ob prevažanju žita v Primorje veliko skladišče, zvano po nemško "Kornhalle". Iz tega je nastalo Corgnale.

V goriskem malem semenišču otvori z bližnjim šolskim letom prvi razred liceja, kateri bo odgovarjal nekdanjemu šestemu gimnazij-skemu razredu.

Za kaplana v Idrijo pride novomašnik Ivan Budin iz Mirna. G. Ivan Eržen, kaplan v Idriji, je imenovan za župnega upravitelja v Lomu.

V Vrtojbi pri Gorici so pokopali Frana pl. Locatellija, ki je župnovat tam celih 30 let. Bil je vester gospod in dober človek.

Pismeno izkušnjo za stalne učitelje so napravili na učiteljsku v Tolminu: F. Andrejina, Močnik Herta, Rutar Ljudmila, Rutar Štefka, Rutar Mirko, Rutar Anica in Čadrga in Gabriček Ludvik iz Volč.

Elektrarno v Tolminu je prodal inženjer Oskar Gaberšek neki italijanski družbi in Rimu. Sedaj vodi elektrarno že nova tvrdka.

V Logu pod Mangartom so odpuštili pretekli teden pri elektrini centrali nad sto domačih delavcev, kar je za mnoge družine hud udarec.

V Temnici na Krasu se je smrtno ponesrečil 25letni Angelj Trampuž. Med tem je bila stara, zarjavela Zbiral tje staro železje in streljivo. granata, ki se je razpočila in Trampuža težko poškodovala. Lani je bil pri slični nesreči izgubil eno oko in tri prste na roki. Pohabljenec je že v vsaki vasi prevec.

Po zakonu z dne 3. sept. 1926. se lahko imenuje v občinah s prebivalstvom nad sto tisoč in podžupan iz vrst vladnih funkcionarjev. Po tem zakonu je sedaj imenovan za podžupana v Trstu turinški podprefekt Belazzi. Oba tržaška dosežana podžupana Cuzzi in Grego sta demisionirala.

Za drugodrodne učitelje, ki si hočejo pridobiti vsposobljenost za pouk v italijanski, so določeni izpiti za sredo septembra. Okrožno tržaškega šolskega skrbnika dostavlja, da je ta razpis izpitov najbrže zadnji.

V Zader izletajo neprestano večje in manjše skupine italijanske mladine. Sedaj so bili tam dopolnilec iz Benetk. Slovesen sprejem, ogledovanje meje, navdušeni govori. Cav. Avenanti je v svojem grmenju postavil italijanske zastave na dalmatinske gore, pričakujoč, da postane skoro ves Jadran "beneški zaliv".

Poroška železnica preide v privatne roke. Ponudbe treba vložiti pri rimski vladi do 30. oktobra t. l.

Letina bo v Istri, kakor vse kaže, vendar kolikor toliko ugodna. Fašistični tisk pravi: "Se eno leto suše pa bo prebivalstvo zapustilo svoja polja. Dolga zima in pozna spomlad sta videli v mnogih, premo-gih hišah strašen prizor lakote."

Olive je letošnji mraz tako poškodoval, da sploh ne bodo dele nobene sadu.

OPOROKA PTOLOMEJA

VIII.

V Kireni, na ozemlju Kirenaike v Afriki je skupina italijanskih arheologov, ki deluje v zvezi z neko drugo mislo za izkopavanje starin. Letos 25. avgusta naletela na ploščo iz marmorja, v katero je uklesana oporoka Ptolemeja VIII., tudi Evergeta II. Ta mož je bil nekoč kralj Egipta in Kirene ter je v svojem testamentu določil, da pripade v primeru njegove smrti, če ostane brez zakonitih potomcev, njegovo kraljestvo Rimljanom. Vendar pa se je zgodilo nekoliko drugače. Po Ptolemeju je zasedel prostor njegov nezakonski sin Apion in šele po njegovi smrti, l. 96. pr. Kr. je prišla dežela pod Rimljane. Histro-rična rimska tradicija o Ptolemeji-ovi oporoki je torej s to najdbo potrjena.

ZDRAVILNA KOBILA

Kakor pišejo listi, so našli za nekdanjo dunajsko cesarsko kobilo Roza na stara leta nov poklic. Ni toliko visok, vsekakor pa plemenitejši. Služi namreč trpečemu človeštvu v nekem zavodu za proizvajanje serumov kot proizvodnik. Ta posel ni niti težak niti neprijeten. Živali, ki služijo za pridelovanje serumov, so namreč oproščene vsakega telesnega dela njih hlevi so prostorni in čisti, hrana prvovrstna itd. Organizem jim z vzbujanjem bolezenskih klic in toksinov privajajo za pridelovanje serumov in od časa do časa jim odvzamejo del krvi. To je njih delo. Roza je v osmih letih, odkar izvršuje ta posel, oddala že 2300 l svoje krvi, znamenje, da je ima več nego prevec.

Kako si izboljšati moč in krepkost.

Ljudem, katerim moč polnoma ali delno manjka, katerim posledica slabega zdravja ali pa ostarelosti, je Nuga-Tone v veliko pomoč, ker ono urja živce in prebavo, očistuje tek do krvi, pomaga proti napetosti, vnetju ledvic in mehurja, glavobolu in omotici ter povrne zdrav, okrepuje spavac. Nuga-Tone se s čudovitim uspehom rabi že zadnjih 40 let in Mr. James Walters, Philadelphia, Pa., je dosegel isto, kar so drugi dosegli. Mr. Walters pravi: "Nuga-Tone je čudovit. Predno sem ga jemal, sem bil izmučen, toda sedaj spim dobro; moj želodec deluje redno in zlasti, ko vstanem, se počutim izvirno." "S tako dobrim sredstvom pri roki je nepotrebno, da bi ljudje še nadalje trpeli. Poskusite Nuga-Tone le za par dni in opazili boste čudovit uspeh." Prodaja se v trgovnah z zdravili ali ga naročite za vas od zaigatelja z zdravili. (Adv.)

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

SOLA JE ZOPET ODPRLA SVOJE DURI.

Ena tretina ameriškega prebival-

stva se v tekočem mesecu vpiše v

čle raznih vrst, ko se odpre šolsko

leto ljudskih, večernih, obrtnih

srednjih, visokih šol in vseučilišč.

Tekom burne in težke dobe kol-

onijalnih dni smatrala se je ljud-

ska prosveta temeljnim načelom v

razvoju nove dežele. "Prišli smo v

ta novi svet z namenom, da na-

obrazimo svoje otroke", izjavili so

Pilgrimci v svoji resoluciji, predno

so se izkrcali iz ladje "Mayflower".

Zgodovina New-Englanda je živa

prica o uspehu tega naziranja. Li-

beralni duh Nizozemcev v New Yorku

in Pennsylvaniji napram pro-

sveti je doprinesel k razvoju teh kol-

onij. Samo na Jugu, kjer so boga-

ti veleposelniki nadaljevali staro-

evropske ideje o prosveti kot privi-

legiju za malo izbranih, je ljudska

izobrazba zaostala za dolgo dobo.

Vse do polovice devetnajstega

stoletja ni bilo v enotnosti v šol-

skih metodah ni v upravljanju šol-

stva, marveč se je šolanje otrok v

svaki pokrajini raznašlo po običa-

jih in tradicijah prvih naseljen-

cev v dotičnem kraju. Še dandanes

imamo razne oblike ljudske na-

obrazbe v Združenih državah: ali v

splošnem razvil se je neki vse narod-

ni šolski sistem, ki predstavlja si-

metrično enoto. Prehod iz ljudske

ali osnovne šole (public ali elemen-

tary school) v srednjo šolo (second-

ary ali high school, iz srednje šole

iz "college" (visoko šolo za višjo

splošno naobrazbo) in iz "college"

v strokovno visoko šolo (profession-

al school) je povsem naroden in

predstavlja enotno nepretrgano na-

predavanje. Dijak more izstopiti iz

šole po dovršenju ljudske šole ali

po dovršenju srednje šole ali sredi

srednje ali visoke šole in po pre-

sedku par let se lahko povrne in

nadaljuje tam, kjer je prekinil, ne

da bi kaj trpel vsled tega preki-

njenja.

V šolskem letu 1925—26, za ka-

tera ima zadnje podatke je bilo

v Združenih državah čez 30 milio-

nov učencev in učenk šolske staro-

sti (od starosti 5 do vstevši 17 let).

Od teh približno 21 milijonov je

bilo vpisanih v javnih ljudskih šol-

ah, 2.143.000 v privatnih in župni-

skih ljudskih šolah, 3.758.000 v jav-

ni in 296.000 v privatnih srednjih

šolah in 267.000 v pripravljajnih,

trgovskih in poslovnih šolah kar

predstavlja skupno število čez 20

milijonov šolskih otrok, ali čez 90

odstotkov vseh otrok.

Dijaki v ameriških vseučiliščih in

"colleges" so v letu 1925—1926 zna-

šali čez 321.000. Bilo je tudi pribli-

žno 78.000 dijakov oziroma dijakinj

v šolah za bolničarke, 284.000 v učitel-

skih, približno milijon dijakov

v večernih šolah vseh vrst, pribli-

žnih 200.000 v obrtnih šolah za pre-

grešene in subnormalne otroke itd.

Skupno število učiteljev v vseh

šolah sploh je znašalo okoli mili-

jon. Vzdrževanje in obratovanje

vseh šol je stalo, kakor se ceni,

2745 milijonov dolarjev. Skupna

šolske lastnine se je cenila na 8125

milijonov dolarjev. Povprečni stro-

šek za javne ljudske in srednje šole

je ki so brezplačne povsod v Zdru-

ženih državah, je znašal za vsakega

prebivalca Združenih držav

\$17.50 v l. 1926 in povprečni strošek

za vsakega rednega dijaka \$102.05.

Novi cilji v šolski izobrazbi.

Novo gibanje, da se otroci pred-

šolske dobe znanstveno proučava-

jo in da se starši podučijo o rav-

naju z otroci, je doživelo velikans-

ki razvoj. To zanimanje se izraža

v večjem številu tečajev za prouča-

nje otrok, v večjem številu staršev,

vpisanih kot izvanrednih slušate-

ljev na univerzah, v veliki zahtevi

po knjigah in člankih o oskrbi o-

trok in v velikem številu predavanj

o modernem roditelstvu, katerih

se udeležujejo starši in učitelji.

Mnogo središč za proučevanje o-

trok, podpiranih iz javnih in pri-

vatnih sredstev, je bilo ustanovljenih

v mejih mestih in na mnogih uni-

verzah.

Število takozvanih "delaj-udci se-

igranj šol" je naraslo od 50 v l. 1922

na čez 800 v 1928. Ta vrsta šole za-

hteva toliko boljši učni red, vstev-

ši rokodelstvo, in boljše uporabo

šolskega poslopja, zlasti šolskega

avditorija.

Porast srednješolske izobrazbe

nadaljuje brez prestanka. Število

dijakov in dijakinj, vpisanih v sred-

njih šolah, se je več

KRATKA DNEVNA ZGODBA

FREDERIC BOUTET

ZIVLJENJE ZA ZIVLJENJE

"Ta stvar se je zgodila natančno pred štiridesetimi leti," je pripovedoval upokojeni kapetan Marij Cazavan iz Marseille svojemu omizju, "a vendar se mi je tako živo zarezala v spomin, kakor da sem jo včeraj doživel. Moja paroplovna družba je imela sedež v Bordeauxu. Bil sem drugi častnik na Feniksu, ki mu je poveljeval moj stric, kapetan Borel.

Pripravljali smo se, da dvignemo ladra in odplovemo. Tedajci se pojavila čolnica z enim samim pasajirjem. Može se je z vso močjo upiral v vesla; zelo se je trudil, da bi dospel do ladje. Dosegel nas je in zahteval od poveljnika, naj ga sprejme, češ, da bo vožnja v Pernambuco, kamor je bil namenjen, sijajno plačal. Napravljaj je vtis kaj komičnega človeka; s seboj je nosil samo majhen kovček. V lice je bil videti odločen, drugače pa mirnega značaja. Ker se je večkrat pripetilo, da so nas potniki na podoban način presenetili in je odločilo za mojega strica samo vprašanje prevzočnine, se je pasajirj vkrcał.

Z njim smo bili vsi zadovoljni, saj ni nikogar motil. Odredili smo zanj majhno kabino na krovu. Vsečili se je vanjo in je prvi dan vohče ni zapustil. Stregel mu je mali, kateremu ednemu je potožil, da je bolan.

Tretji dan zarana me pozove poveljnik k sebi. Nagovoril me je ves zmeden:

"Ali se ti sanja, kdo je naš potnik? Morilec!"

"Kako veste to?"

"Ne sprašuj dalje! Bil je zdravnik v Parizu in je zaval svoji ženi, da jo je oropal. Piše se Lecianchy, pod imenom Morin se le skriva."

"A kako ste to zvedeli?" mi je uslo.

"Dobil sem časopis. Tam je vse popisano: umor in zločinčev v pog. Omenjeno je tudi, da se bo morilec skušal umakniti v jugozapadni smeri. Njegovo sled so najprej odkrili, potem pa spet izgubili. Evo njegovega osebnega popisa. To ni nihče drugi kakor Lecianchy; o tem sem tako prepričan, da bi staval glavo. Nocoj sem ga videl."

"Videl? Kako?" sem vprašal.

"Čisto preprosto. Skozi špranjo, pustil je zavoso pred vrati, a jaz sem ga vkljub temu opazoval. Šival je dragulje v jermen, ki je z njim opasan. On je in nihče drugi — na to prisegem!"

NEPREBAVO

večinoma povzroča vašo neprevidnost. Vi jeste prehitro, preveč in prevečkrat, kar ni dobro za vas. Vsled tega vzemite

TRINERJEVO GRENKO VINO

redno pol ure pred jedjo. Izčistilo vam bo črevesje ter vam vrnilo zdrav tek. Pri vseh lekarnarjih. Je prijetno za pitje.

Pošljite nam

\$1

in mi vam bomo pošiljali 2 meseca

"Glas Naroda"

in prepričani smo, da boste potem stalni naročnik.

"To se ni tako zanesljivo!" sem pripomnil poveljniku in dodal: — "Človeka je pač lahko osumiti zločina, a dokazati ga je težje. Dokazi, dokazi — kje so dokazi?"

"Da, dokazi! Je odvrnil kapetan."

tudi te imam v rokah. Kmalu jih bom še pomnožil. Uverjen sem, da se bo sam izdal. Kar se mene tiče pa bodi prepričan, da ga ne bom kar tako spustil v prvem pristanišču. Ne, to odgovornost odklanjam."

Kapetanova sodba, da bo pasajirz ves čas vožnje samotari in se ogibal moštvu na ladji, se ni uresničila. Njegova "morska bolezen", kakor je sam imenoval svojo slabost, ga je v dveh dneh minila in potem se je pojavil na krovu, kjer se je prav pogumno sprehajal, se razgovarjal z vsemi, ki smo bili na ladji, in pokazal še mnogo dobre volje, ko je zbijal vsakojake šale. Pripovedoval je tudi o svojih kupčijskih potih, češ, da je potnik velikih tvornic za ure. Slednjič je povedal, da se kani ustanoviti v Rio de Janeiru, kjer hoče osnovati veliko trgovino s perzijskimi urami.

Midva s poveljnikom sva ga pazno poslušala. Menda je to opazil, zakaj kmalu je postal previdnejši v besedah in oprezniji v kretnjah. Na njem se je pojavilo nekaj nemiru podobnega. Menda zato, ker je stric venomer odbijal njegove poskuse, da bi se približal njemu in meni. V tem sem se bil tudi sam uveril, da naš potnik nikar ni Morin, za katerega se je izdaljal, ampak Lecianchy, mož, ki je imel na vesti smrt svoje žene.

Prešli so dnevi dvoma in skrbi in meni se je zdelo, da nisem imel še nikoli tako lepe in prijetne vožnje kakor to pot. "Feniks" je plula kakor ptica nad vodami. Veliko zadovoljstvo me je navdajalo ob pogledu na brazdanje valov, ki jih je pred nami in za nami zalivala bela pena.

V začetku drugega tedna naše vožnje se je zgodilo nekaj, kar se mi je posebno izrazilo vtisnilo v spomin. Mali je zbolel. Popadla ga je groznica in po vsem životu se mu je pojavil nekakšen opah. S poveljnikom sva ga pregledala in ugotovila s svojim laičkim znanjem, da ima davico. Nihče izmed moštva mu ni mogel streči. In mali je bil ljubeč deček, ki smo ga vsi radi imeli! Nada v njegovo ozdravljenje je bila tako majhna, da smo že vsi obupovali nad njegovim življenjem. Hrkal je tako, da smo kar videli smrt, kako se bliža njegovemu zglavju.

Tedajci se je poveljnik nečesa domislil in dihnil:

"Pasajirj..."

"Kaj je s pasajirjem?" sem vprašal nevedno.

"Če je pravi, tisti, za katerega ga imamo, mora biti zdravnik..."

"Da," sem dejal, "a če je to, bo vsaj toliko pameten, da se ne bo izdal..."

Tisti mah se je pojavil pasajirz

in poveljnikovi kabini. Izjavil je, da hoče poskusiti svojo srečo pri malem, ki se mu zelo smili. Izginil je v svojo kabino in se kmalu vrnil s tokom novih zdravniških instrumentov. Iz bolnišnice žile na vratu je brizgnila kri — mali je njaj hropsti, življenje se je mahoma jelo vračati vanj.

"Menim, da bo prebolel to stvar," je dejal pasajirz.

Pogledal je kapitana z odločilnim očesom in se mu približal, rekoč:

"Dovolite, da se Vam predstavim: Zdravnik sem."

Poveljnik ni odvrnil besedice. Viharino ga je objel, a takoj ga je spet izpustil, zbežal nazaj v kabino in se zaprl.

Mali je kmalu okreval. Poveljnik ga je pač obhajal najrazličnejši občutki. Govoril ni z nikomer, niti z menoj ne. Sam se je sprehajal po ladji sem ter tja in strmel v kak predmet, jaz pa sem vedel, da ga grizejo vprašanja vesti.

Nekoga jutra je sam stopil v pasajirjevo kabino.

"Gospod Morin," ga je nagovoril, "ne svetovaj bi vam, da se izkrcate v Pernambuco, kjer nas bodo pričakovali. Pristal bom v Caracasu, tam lahko izstopite. Ali vam je prav tako?"

Pasajirz in kapetan se nista spogledala. Dozdevni Morin je samo prikimal.

In tako je ostal zločin dr. Lecianchyja nekanovan. Potnik se je izkrcal v Venezueli in poslednji bil ničesar več slišati o njem. Ko pa smo bili spet na belem morju, daleč od zločinov med nebom in zemljo, mi je poveljnik položil roko na ramo in dejal:

"Rešil je malemu življenje, in čeprav ga teži zločin, se je odkupil s tem, kar je storil na ladji. Mislim, da je stvar poravnana — vsaj za moje vest. Če je eno življenje uničil, je otel drugi smrti!"

ADVERTISE

in "GLAS NARODA"

KDO VE, kje je moj sin CHARLES PIRIH? Star je 16 let, bolj velike postave. Odsel je od doma 25. junija z namenom, da gre delat. Od tedaj ni o njem nobenega glasu, niti ne vem, ali je še živ ali mrt. Ker je s svojim odhodom napravil meni in očetu toliko skrbi in žalostnih ur, bom toliko bolj hvaležna, ako mi more kdo izmed cenjenih Slovencev naznati kje se nahaja. — Naslov: Mrs. Cecilija Pirih, 16217 Waterloo Rd., Cleveland, O. (3x 21.23.24)

KDO BI VEDEL kaj povedati o FILIPU VELTU, rojenemu leta 1854 v Mariboru, Slovenija, (Štajersko), ki je pred 57 leti odpotoval v Ameriko. V domovini govorijo, da je leta 1927 umrl, v katerem mestu, pa ne vemo. Baje je imel tovarno in zapustil je čez 3 milijone dolarjev. Izvolite poslati pojasnila čimprej na:

J. S. P. c. s., Elektr. mlina in žaga, Betnavska cesta 26, Maribor, Slovenija, Jugoslavija. (3x 21.23.24)

ZENITNA PONUDBA. Priletel Slovenec, vdovec, bi se rad seznanil s Slovenko ali Hrvatko v starosti od 40 do 50 let, ki je dobre ga značaja. Jaz imam lepo majhno farmo in sem brez otrok ter sem dobro preskrbljen. Ako katero zanima, naj piše na naslov:

G. R. Demmen, Mich. (6x 20—26)

ISČEN DOGANJE! Imamo dosti dobre šume v LOUISIANI. Potrebujeemo 20 do 30 ljudi za francoske dge. Plačamo po tisoč 42" \$130.00 in plačamo vsak mesec. — Oglašite se na:

A. A. Luchmann, c/o Sevier Hotel, P. O. Box 61, Fairbury, Louisiana. (5x 20—25)

Iz življenja zadnje carice.

O tragični usodi zadnjega ruskega carja in carice in o ruskem dvoru pred katastrofo je bilo že toliko napisano, da so najbrž že vsi viri izčrpani. Zgodovina nam zapušta skoro vsako veliko dramo s priveskom raznih nazorov in sporov, a ruska drama jih je zapustila menda največ. Kdo je bil odgovoren za rusko revolucijo? Kakšno vlogo je igrala v nji carica in v koliko je bila odgovorna za strašno usodo svoje rodbine?

Deset let se že razpravlja o teh vprašanjih iz raznih vidikov in vse kaže, da točnega odgovora nikoli ne bo. Ravnelucija ne nastane čez noč, marveč ima globoke korenine vendar pa zapuščajo glavni udeleženci markantne sledove. Eni pravi, da je bila carica izdajalka, drugi trdijo, da je bil car despot. Po leg Rasputina je bila carica v Rusiji najbolj osovražena. Zda sočustvuje z njo ves svet in tudi car Nikolaj se je vsem smilil kot slabšč. Sočutje prihaja seveda prepozno, kajti oba sta že davno v grobu.

Zadnji žarek luči, ki pada na kalno vodo predrevolucionarne Rusije, je v knjigi kneginje Katarine Radziwillove "Intimno življenje zadnje carice". Knjiga je izšla nedavno v angleščini. Kneginja je dobro poznala ruske dvorne kroge in o resničnosti njenih trditev ne more biti dvoma. Slika zadnje ruske carice je udušitva zmes častihlepnosti, strahopetnosti, pohlepa po oblasti in bigotnosti, skratka, značaj, ki si ga v normalnih razmerah težko mislimo. Kot dekle je bila princesa Alix boječa, rahločutna in brezpomembna nemška princesa, ki je pa skrivaj hrepčela po slavi in je bila zelo ljubosumna na ženo svojega brata. V Angliji se je seznanila s kraljevičem in se je na prvi pogled zaljubila vanj. Oficijelno Rusija je bila proti tej zvezi, kraljica Viktorija je pa videla v nji najboljše jantstvo evropskega mira. Zato je na vse načine pomagala zaljubljenca med bolj, ker je šlo za njeno lepo vnukinjo.

Skrbna princesa je postala čez noč ena najuglednejših žen Evrope. V dnevniki Nikolaja II. čitamo med drugim:

"Govorila sva do 12. toda brez uspeha, ker je ni bilo mogote prepričati, da bi prestopila v pravoslavlje. Siroti je bridko plakala in šele pred slovesom se je nekoliko pomirila."

Prestop v pravoslavlje je končno izposloval ruski svečenik, ki je postetil mlado princeso. Alix je prestopila v pravoslavlje. Nekateri mislijo, da je prestop v pravoslavlje povzročil poznejši mysticizem kot eno najznačilnejših potez caričnega značaja. Naj bo že kakorkoli, eno je gotovo, da je težko verjetno, da je bila popolnoma normalna žena, ki je zahtevala od svojega moža, "naj drži v roki sveto podobno in ji počese lase z Rasputinovim glavnikom", predno odide na sejo ministrskega sveta.

Leta princesinega življenja v Rusiji so bila polna zakulisnih sporov s sorodniki in člani dvora. S tem, da je postala carica, je izgubila prijateljce, ki bi jih bila nujno potrebovala. Edina svetla poteza v njenem življenju in značaju je bila po žrtvovajna in zvesta ljubezen do carja. Kakor otrok, ki ne pozna razlike, med velikim in malim, je šel car dan pred smrtjo svojega očeta v svoj dnevnik:

"Bog nam pomagaj v teh groznih dneh! Zvečer sva molila in moja dušica Alix je tarnala, da je bole kolena."

Sicer pa je bilo življenje zadnje ruske carice po besedah kneginje Radziwillove umazana storija lahkovernosti, gluposti in pomanjkanja zdrave pameti. Najprej je prišel francoski lasničar Filip, ki je obvladal carico tako, da sta sedela z njim za okroglo mizico in klicala duhove, namesto da bi upravljala državo. Potem je prišel Rasputin, ki je s svojim hipnotičnim vplivom zavladal nad carjem in carico s pomočjo njune brezmejne ljubezni do bolehnega sinčka. In ko je končno nezadovoljstvo tako naraslo, da so govorili sovražniki dvora o izpremembi vlade, nista imela car in carica nikogar, ki bi jima pomagal. Njuna fanatična pobožnost, pomešana s spiritizmom in šarlatanstvom, je odbila zadnjega prijatelja in revoluciji je bila odprta pot.

Zadnji dnevi "žene usode", kakor naziva kneginja Radziwillova carico, so minili v tihi resignaciji. Carica je bila do zadnjega trenutka trdno prepričana, da v Rusiji ni roke, ki bi se dvignila na glavo božjega maziljenca. Njena pisma iz to-

bolske ječe so najboljše dokaz, kako kričela so bila nasprotja njene značaja. Trpim za Rusijo, je pisala carica. Vsa sem nesrečna, ker se ne znam več ukvarjati z otroci. Pletem nogavice. Očetove hlače so raztrgane in polne zaplat. Ozračje je tu polno elektrike in vsi čutimo, da se bliža nevihta. Vemo pa, da je bog usmiljen in da bo bedel nad nami. Naj se zgodi karkoli, vse bo božja volja.

To so zadnje caričine besede. Čez nekaj dni jo je poglalo 11 oboroženih mož v usodno klet pod pretrvezo, da bo carska rodbina tam varna pred sodrgo. Vrata so zaklenili in 11 revolverjev je odgrlalo zadnje dejanje tragedije. Sekire in ogenj so uničili zadnje ostanke Romanovcev. Kneginja zaključuje svojo knjigo s poročilom sodnika Rudneva, kateremu je naročila prva začasna vlada po carjevi abdikaciji, naj preišče govorice o Rasputinu. Ta dokument baje zavrača vse govorice o nemoralnosti in tudi vest, da je bila carica nemška vohunka. Govorice te vrste so se pojavljale v ozračju, ki je bilo za nje že pripravljeno.

POZOR, ROJAKI

Iz naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj Vam je naročnina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ali direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

CALIFORNIA

Fontana, A. Hochevar
San Francisco, Jacob Laushin

COLORADO

Denver, J. Schutte
Pueblo, Peter Cullig, John Germ,
Frank Janesh, A. Saftić.
Salida, Louis Costello.
Walsenburg, M. J. Bayuk.

INDIANA

Indianapolis, Lovis Banich

ILLINOIS

Aurora, J. Verbich
Chicago, Joseph Blish, J. Bevič,
Mrs. F. Laurich
Cicero, J. Fabian.
De Pue, Andrew Spillar.
Joliet, A. Anzele, Mary Bambich,
J. Zaletel, Joseph Hrovat.
La Salle, J. Spelich.
Mascoutan, Frank Augustin
North Chicago, Anton Kobal
Springfield, Matija Barborich.
Summit, J. Horvath.
Waukegan, Frank Petkovšek in
Jože Zelenc.

KANSAS

Girard, Agnes Močnik.
Kansas City, Frank Zagar.

MARYLAND

Steyer, J. Černe.
Kitzmillier, Fr. Vodopivec.

MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe
Detroit, J. Barich, Ant. Janežič.

MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouze, A. Panian, Frank Pucelj.
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula.
Eveleth, Louis Gouze.
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše.
Virginia, Frank Hrvatič.

MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj.

MONTANA

Klein, John R. Rom.
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa.

NEBRASKA

Omaha, F. Broderick.

Slovensko Samostojno Bolniško Podporno Društvo za Greater New York in okolico, ink.

OSBOR 1929:
Predsednik:
FRANK HOTKO,
402 E. 52nd Street,
New York City
Podpredsednik:
MICHAEL UREK,
1715 Gates Avenue,
Brooklyn, N. Y.
Tajnik in arhivar:
JOSEPH POGACHNIK,
56 Ten Eyck Street,
Brooklyn, N. Y.

Blagajnik:
PETER RODE,
325 Alpha Place,
Glendale, L. I.

Zastopnikar:
MARTIN COHEIL,
67 Scholes Street,
Brooklyn, N. Y.

Nadzorni Odbor:
ANTHONY KOSIRNIK,
10121 - 55th Rd.,
Hobbsend Hill, L. I.

FRANK LAUSHA,
421 Morris Avenue,
Rockville Center, L. I.
JOHN JURKAR,
355 So. 4th St.,
Brooklyn, N. Y.

Kdor izmed rojakov ali rojkin še ni član tega društva naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančna pojasnila. V nesreči se šele pozna kaj pomeni biti član dobrega društva.

To društvo je sicer najmlajše, toda najmočnejše bodisi v premoženju ali članstvu. Društvo je v tem kratkem času svojega obstanka izplačala že skoro 13 tisoč bolniške in nad šest tisoč smrtnih podpore ter ima v blagajni nad \$15,000.00.

Društvo zbiruje vsako tretjo soboto v svojih društvenih prostorih v Beethoven Hall, 5. St. med drugo in tretjo Ave., New York.

Skladi železa v Rusiji.

Naša zemlja je ogromen, čeprav slab magnet. To so vedeli Kitajci že pred tisoletji in rabili so magnetno iglo, ki jim je kazala sever. Kadar se niso videle zvezde in solnce, Magnetna igla pa ne kaže točno proti severu, marveč se nagiba nekoliko vstran. Na nekaterih krajih zemlje se nagiba bolj, na drugih manj. V splošnem pa kaže magnetna igla bolj ali manj točno, kje je sever.

Znani so pa kraji na zemlji, kjer se na magnetno iglo ni mogče zanesiti in zato v dotičnih krajih kompasa sploh ne rabijo. Ta pojav je magnetna anomalija. V mnogih pokrajinah so samo neznatni deli zemlje, kjer se pojavlja magnetna anomalija. Največja pokrajina, kjer magnetna igla ne kaže proti severu, je v srednji evropski Rusiji, v kurski guberniji. Kurska gubernija je znatno večja od Juroslavije. Magnetna anomalija v kurski guberniji je že davno znana, toda dolgo nihče ni razmišljal o vzroku. Šele tik pred svetovno vojno je začel neki ruski učenjak proučevati ta pojav in magnetno iglo je preizkusil na 4500 krajih. Skoda, da so se rezultati naporenega dela med rusko revolucijo izgubili in da znanost nima od njih nobene koristi.

Zadnja leta se je začel zanimati za ta pojav moskovski profesor Lazarev, ki je preizkusil magnetno iglo na 20,000 krajih kurske gubernije. O rezultatih svojega prizadevanja je poročal na seji berlinskega prirodoslovnega društva. Iz njegovega referata posnemamo naslednje zanimivosti.

Ako združimo na zemljevidu vse

kraje, kjer magnetna igla ne kaže proti severu, dobimo namesto enakomernih in približno ravnih črt okoli Kursa podolgovate krivulje. Na ta način lahko ugotovimo, da je magnetna anomalija največja v smeri od severozapada proti jugovzhodu. Ta črta se na razdalji 250 km razdvoji v dva kraka, dolga po 100 km. Oblast magnetne anomalije je pa mnogo večja. Prof. Lazarev je znanstveno proučil moč magnetne anomalije. Vzrok tega zanimivega prirodnega pojava ni v električnih tokih v skorji naše zemlje, niti v ogromnih ležiščih železne rude, kajti to ne more vplivati tako zelo na magnetno iglo. Ko so pa pod vodstvom prof. Lazareva preizkusili magnetno iglo 100 m pred površino zemlje, so našli na ogromni ležišča železa. Bogata žila magnetnega železa sega nad 1000 metrov globoko v zemljo. Inštrirji so izračunali, da je v kurski guberniji 183 milijarde ton magnetnega železa, dočim znašajo ležišča železa v vsej Evropi komaj 13.9 milijarde ton.

Rusija ima torej samo v eni guberniji več železa, nego ga premore vsa Evropa. Zal pa tega ogromnega bogastva ni mogote izkoriščati, ker Rusija nima na razpolago tehničnih pripomočkov. Sicer pa tudi njena industrija še ni tako razvita, da bi mogla v polni meri izkoriščati ogromne rudnike.

Nedvomno bo pa ruska industrija v doglednem času tako napredovala, da bo začela črpati iz zemlje železo, s katerim bo lahko zalagala dolga leta ves svet.

NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.
Little Falls, Frank Masle.

OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hiti.
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Louis Rudman, Anton Simeleh, Math. Slapnik.
Euclid, F. Bajt.
Girard, Anton Nagode.
Lorain, Louis Balant in J. Kumša.
Niles, Frank Kogovšek.
Warren, Mrs. F. Rachar.
Youngstown, Anton Kikelj.

OREGON

Oregon City, J. Koblar.

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jakše.
Bessemer, Louis Hribar.
Bradock, J. A. Germ.
Broughton, Anton Ipavec.
Claridge, A. Jerin.
Conemaugh, J. Brezovec, V. Ro-vanšek.

Crafton, Fr. Machek.
Export, G. Previč, Louis Jupan-
dič, A. Skerlj.

Farrell, Jerry Okorn.
Forest City, Math. Kamin.
Greensburg, Frank Novak.
Homer City in okolico, Frank Fer-
renchack.

Irwin, Mike Paushek.
Johnstown, John Polanc, Martin
Koroshetz.

Kruzn, Ant. Tauželj.
Luzerne, Frank Balloch.
Manor, Fr. Demshar.

Meadow Lands, J. Koprivšek.
Midway, John Zust.
Moon Run, Fr. Podmilšek.

Pittsburgh, Z. Jakshe, Ig. Magi-
ster, Vinc. Arh in U. Jakobich, J.
Pogačar.

Presto, J. Demshar.
Reading, J. Pezdirc.
Steelton, A. Hren.

Unity Sta. in okolico, J. Skerlj,
Fr. Schiffrer.
West Newton, Joseph Jovan
Willcock, J. Peternel.

UTAH

Helper, Fr. Kreba.

WASHINGTON

Back Diamond, Annie Eltz

WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Trajnik in
Jos. Koren.

Racine in okolico, Frank Jelenc.
Sheboygan, John Zorman.
West Allis, Frank Skok.

WYOMING

Rock Springs, Louis Taucher.
Diamondville, A. Z. Arko.

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

Naročnina za "Glas Naroda":
Za eno leto \$8.; za pol leta \$3.;
za štiri mesece \$2.; za četrt leta \$1.50.

New York City je \$7. celo leto.
Naročnina za Evropo je \$7. za celo leto.

Mali Oglasi
imajo velik uspeh

Prepričajte se!

Skrivnost sestre Marlen.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

Obraz Vanderheydena je imel zelo neprijeten izraz. Videti je bilo, da bi imel dosti raje, da bi bil Harald bolj nekoliko slaboten in mehak, radi ljubega miru. Ob istem času pa je čutil, da dela Harald pravilno, če ne popušta muham Katje. Vsled tega se je z vzdihom udal ter upal, da bo srečala Katjo pamet in da bo prišla k večerji.

To pa se ni zgodilo.

Molče sta sedela oba gospoda skupaj, dokler ni naznanil služabnik, da je večerja že pripravljena.

Vanderheyden bi se najraje sam odpeljal h Katji ter jo prosil, naj pride k večerji. Sramoval pa se je svoje slabosti pred Haraldom ter rekel le služabniku:

— Sporočite gospodnji, da jo pričakujem pri večerji. Služabnik se je poklonil ter odšel.

Nemirno je prisluškoval Vanderheyden vsakemu šumu. Harald je zelo dobro videl po na njegovem obrazu in čeprav se mu je smilil stari gospod ni hotel radi njega mirno popustiti. Vedel je, da bi v takem slučaju popolnoma zaigral igro.

Katja pa ni uvidela svoje krivice. Ležala je, kot slabo vzgojen otrok, na zori svoje sobe ter čakala na Haraldja. Oče ga bo že prisilil, da jo pošle k njej, da jo prosi odpuščanja. — Hotela ga je pustiti dolgo časa prositi, predno bi mu odpustila. Če bi jo prosil povsem ponižno — bi se pustila celo poljubiti.

To je bilo najlepše pri celi zaroki, — njegovi poljubi, s katerimi pa je tako strahno varčeval! Škoda, da ni imela nobene prilike napraviti ga ljubosumnim, kajti to bi bilo izvrstno sredstvo, da se ga spravi iz njegovega običajnega miru.

Pričela je prisluškovati ter skoro pozabila na svoje jokanje. Ničesar pa ni bilo slišati. Pričela je zopet jokati, še bolj nestrpno in glasneje. Ničesar pa ni pomagalo. Prisluškovanja je zopet. Tedaj pa je slišala korake, ki so se bližali njenim vratom. To pa niso bili trdni, energični koraki Haraldja, pač pa podrsajoča se hoja domačega služabnika.

Takoj nato je stal pred njo Kasova ter zri z bliskajočimi se očmi na hudo gospodinjjo, ki je ponavadi pretepala malo zobah. Z jezo v svojem srcu se je priklonil.

— Gospoda Vas pričakujeta pri mizi, gospodinja!
S sunkom se je dvignila Katja iz ležečih pozicij.
— Kdo te je poslal s tem naročilom k meni, Kasova?
— Gospod tvoj oče, gospodarica!
— Ali je bil sam?
— Ne, gospod Horst je z njim.

Katja se je zopet vrgla na zofo.

— Povej gospodoma, da ne bom prišla k mizi. Preveč sem bolna. Kasova se je priklonil ter izginil. Tenkocuten je bil, je zapazil napetost med svojo gospodo ter privoščil zli gospodnji nekoliko jeze.

Sporočil je, kar mu je bilo naročeno in gospod Vanderheyden je že premaknil dvigalo, da se odpelje h Katji. Harald pa je položil roko na njegovo ter mu rekel:

— Prosim te, bodi enkrat nekoliko trd ter ne popusti svoje glavo-sti Katje!

— Če pa je bolna?

— Prav tako malo kot ti in jaz in če se sedaj odpelješ k njej ter podpreš njeno muho, grem takoj domov.

Proseče se je ozrl stari gospod vanj.

— Ne tiraj stvari do viška, Harald.

Obraz mladega moža pa je kazal nepogljivo voljo. On je vedel, da sedaj lahko še reši nekaj, če ostane nelzprosen.

Vsled tega je čakala Katja zaman. Najprej je še nekoliko jokala ter si drgnila roki, ki so postajali proti njeni volji zopet bledejši, da bi postali zopet nevarno rdeči. Nato pa je sedla ter čakala naprej.

Vsa njena oča je moral priti, a tudi njega ni bilo od nikoder. Kaj pomenja to? Ali so šli mogoče brez nje k večerji? Ali jo hočeta pustiti izstradati? Ali pa je Harald nasilno zadrževal očeta?

Vedno bolj nemirna je postajala. Nato pa je čula zopet korake. Vstopil je zopet Kasova.

— Gospodarica, gospoda ti pustita sporočiti, da bosta sedla za mizo, če ne boš prišla takoj.

Katja ne bila naravnost nema od presenečenja. Vzravala se je zopet ter posegla po blazini, da jo vrže Kasovi na glavo. Srečala pa je tako preteč blisk iz njegovih oči, da ji je roka takoj omahnila nemarno navzdol.

Hitro pa ga je odslavila.

Nato pa je sedela nekaj časa, vsa zmedena. Ali je skočil danes celi svet iz tečajev? Služabnik se je pretinilo ozrl vanjo, ko mu je hotela vreči nekaj na glavo. Harald ni prišel, da jo prosi odpuščanja, — in kar je bilo najbolj nepojasnlivo, — njen oče ni prišel k njej, da jo potolaži. Kaj naj pomenja to? Vsega tega je bil seveda kriv Harald, — ta nesramnik! Če bi le vedela, kaj naj stori v takem slučaju? Odnehati? To je seveda zahteval on. Ne, to nikakor ne gre. Raje ostane tukaj ter sestrada — njemu na kljub!

Zopet se je vrgla na ležišče ter ježno zajokala. Vse to pa ni nič pomagalo. Prepustili so jo njenemu jokanju. Nekaj časa nato pa se je zopet dvignila.

Ali naj gre vendar v obednico? Dobro, ima naj svojo voljo, — ta tiran, — a odpustila mi ne bo tega!

Takoj po poroki, na potovanju v Evropo, bo gotovo na parniku par mladih gospodov, s katerimi bo koketirala tako silno, da bo vzbudila ljubosumnost Haraldja. Da za dnem ga je hotela nato mučiti, kot jo je mučil on sedaj, — že dolgo pred poroko!

S par naglimi kretnjami si je uredila svoje lase, ne da bi poklicala služabnico. Nato si je zopet nadgnila roki, da bi izgledale zelo rdeče. Konečno je odšla ter se vlekla kot težko bolna, proti obednici. Predno je vstopila, se je skrivaj ozrla skozi špranjo v sobo. Oba gospoda sta sedela židane volje pri mizi in jedla in je navidez zelo dobro teknila.

Najraje bi se jezna zopet obrnila, a tek je postal močnejši, ko je prihajal proti njej duh po jedilih. Ni slutila, da sta gospoda zelo dobro vedela, da stoji ona pred vratmi. Harald jo je slišal prihajati ter je zašepetal gospodu Vanderheydenu:

— Sedaj prihaja. Prosim te, ne pokaži, da te skrbi, ker je izostala. Bodiva dobre volje ter jejva!

Vanderheyden je sledil njegovim navodilom, čeprav težkega srca, a vendar v upanju, da se bo završila sprava.

Katja si je še enkrat odrgnila roki ter vstopila s tragičnim obrazom. Težko se je zavlekla k mizi. Na sredo ni bil njen oče zmožen pomagati. Sama je morala premeriti pot trpljenja. Sebe, ko je dospela do mize, se je dvignil Harald ter ji potisnil stol, so glasno s predpis najstrožje etikete. Ko je omahnila v stol, je zopet zavzel mirno svoje mesto.

Katja je položila svoji rdeči roki demonstrativno na beli prt, dočim je služabnik serviral jed.

Posegla je z globokim vzdihom ter vrgla pri tem stranski pogled na Haraldja.

Harald pa je bil miren in resen.

— Kako ti gre, Katja? — je vprašal oče, čez nekaj časa.

(Dolge prihodnjice.)

Smrt dveh Ljubljancev na Triglavu.

Ljubljana, 6. septembra.

Komaj je minulo mesec dni, odkar je zahtevala triglavsko severna stena mlado žrtev knjigovodjo Vinka Habeta, že se je danes liki strela raznesla po vsej Gorenjski in pa že tudi v Ljubljani strahotna vest, da je zahtevala plezalska strast po triglavski steni dve novi žrtvi. Sta to 26-letni Herbert Brandt, poslovodja pri Standard Oil Company in pa absolvent eksportne akademije Ernest Bračič, oba iz Ljubljane. Strmoglavila sta v skalovju v nedeljo okrog 2. popoldne in obvisela v žlebovju z groznimi ranami — oba mrtve.

Herbert Brandt, ki je znan, kot eden najboljših spretnih turistov plezalcev in ki je bil vedno na mestu pri vsaki reševalni akciji v planinah, se je domenil s svojim prijateljem Ernestom Bračičem že tekom preteklega tedna, da se pospeta zopet na Triglav. Odpeljala sta se iz Ljubljane v soboto s popoldanskim vlakom in se ustavila v Mojstrani v hotelu Rabič. Tamkaj sta našla poleg domačih tudi več drugih turistov, s katerimi sta se kot znana planince kmalu zapletla v živahen pogovor. Herbert Brandt je bil izredno razigrane volje, lotil se je tudi kitare in zaigral par živahnih komadov. V ostalem se je sukal pogovor okrog raznih turistovskih pripetljivost. Pri tem je Brandt mnogo pripovedoval o svojih zadnjih turah, ki jih je napravil v družbi z znancom Rožmanom po švicarskih planinah. Omenil je, da sta se v švicarskih planinah ponesrečila baš isti dan dva nemška turista, ko sta se onadva povzpela na Matterhorn. Pri tem pripovedovanju je Brandt opomnil, da mu je na povratku s Matterhorna izbil neki kamen zob. Brandt pri tem sam seveda gotovo ni niti malo pomislil, da postane skoro žrtev vse strašnejše nesreče. Proti večeru sta se podala z Bračičem v Vrata, kjer sta hotela prenočiti v Aljaževem domu. Na vprašanje o skrbniku, kam nameravata v nedeljo, je Brandt odgovoril, da sam ne zna, kam se bo napotil. Vpisal se je tudi v knjigo za tujce ter pri predložitvi računa v šaljivem tonu protestiral, da ne bo plačal prispevke za rešilni fond. Nato sta se podala Brandt in Bračič kmalu k počitku in sta bila naslednjega jutra na vse zgodaj pokonci. Seveda jima pri odhodu ni prišlo niti na um, da se podajata v smrt.

Odkorakala sta priti Pragu, kjer pa sta pot kmalu zapustila in jo mahnila v stran proti severni steni. Pri vzhodu v slovensko smer za plezanje preko triglavskih sten sta se srečala z našim priznanim alpinistom Jožefom Čopom, s katerim sta se spustila v kratek pogovor. Čop ju je vprašal kam nameravata plezati, vendar mu Brandt ni dal določnega odgovora. Čop ju je nato zapustil in sta izginila oba plezalca kmalu med skalovjem. Morebiti je nameraval Brandt poiskati za plezanje preko severne stene novo pot, nekako med nemško smerjo in smerjo ponesrečenega Juge.

Ker sta turista napovedovala, da se vrne v Ljubljano že v torek zvečer, ali ju ni bilo od nikoder, je pričelo domače polagoma skrbeti. Vzemirjati pa so se začeli tudi njuni znanci v Mojstrani in pa oni, ki so odšli na Triglav po normalni poti. Ker so ju, zlasti Brandta, poznali kot izbornega plezalca, seveda niso mislili baš na najhujše. Menili so, da sta jo udarila pozneje kam drugam in zašla, tako da bi ju mogoče zajela italijanska straža. Slednjič pa, ko ju le ni bilo od nikoder niti v sredo, so sklenili Brandtovi planinski tovariši Rožman, Hudnik, Prevc in Breclj, da se vendarle odpeljejo in odidejo v severno steno, da poiščejo oba pogrešanca. Iz Ljubljane so odinili s sinočnim brzovlakom in se ustavili v Mojstrani. Tamkaj so pričeli že močno dvomiti v to, da bi izostala nesreča, zaradi česar se jim je že v Mojstrani pridružil Joža Čop, ki je odinil z njimi.

Za vsemi se je pozneje pripeljal tudi turist Miha Potočnik z Jesenic. Iz Mojstrane so odšli vsi plezalci proti Vratom.

Tamkaj pa se je medtem že doznalo za tragično usodo obeh mladencev. Prve vesti je prineslo šest tirolskih turistov iz Kufsteina, ki jih je vodil inž. Simon v družbi z

dr. Wünschwenterjem. Omenjeni turisti so nameravali večeraj zjutraj preplezati severno Triglavsko steno. Odrinili so v nemški smeri in dospeli po 6-urnem trudu že skoro pod vrh Sever. stene. Okrog njih je postalo nenadoma temno, kajti zašli so v goste meglice. Naletavati je pričel tudi sneg, zaradi česar se so izgubili pravo smer in zašli čez sto metrov v stran proti znani triglavski stenski spici. Tamkaj so se ustavili, pregledali polico pod triglavskim oknom, kjer ga je bil v trenutku, ko so se razkladile meglice, nudil v kamini spodaj grozovit prizor.

Kakih 20 metrov visoko v kamini je bil zagvozdjen med stene močno razmesarjen mož. Na levo v vzhodu v kamini, pa je ležal drugi ponesrečenec. Oba sta bila povezana z vrvo. Tirolski turisti so se z veliko težavo povzpeli do njih in jima preiskali žepa, v katerih so našli legitimacije Slovenskega planinskega društva. Obe trupli so Tirolci pustili na mestu in se vrnili vsi prestrašeni in zgroženi, dasi ravno so bili že tik pod vrhom, raje v dolino. Prispeli so po silovitih naporih preko severne stene nazaj v Aljažev dom, kjer so se oglašili okrog 10. zvečer. Tamkaj je do takrat prevladovalo splošno planinsko veselje. V domu je bilo večje število gostov ki so veselo prepevali, se pomnekovali o vsem mogočem in jim je od časa do časa oskrbnik Torkar zagodel na harmoniko kakšno veselo. Ko so prišli Tirolci v jedilnico, so ostali gostje mahoma opazili njihove resne obraze. Najstarejši med tirolskimi gosti dr. Mihael Wünschwenter je stopil k oskrbnici in jo poklical v stran, izročil ji je dve legitimaciji, rekoč: oba sta mrtva.

Cim je oskrbnica pregledala legitimaciji in prebrala imeni, je vzkliknila globoko pretresena: Jezus Marija, Brandt in Bračič sta se ubila!

V sobi, kjer je malo prej vrsalo, kakor v panju, je zavladala grobna tišina. Že prihodnji trenutek pa so poskočili vsi pokonci in se hiteli informirati pri Tirolcih o podrobnosti. Ti so v kratkem opisali, kar so videli omenjajoč tudi svojo pot. V Aljaževem domu so preživeli planinci več v zgodnjih jutranjih urah. Že v zgodnjih jutranjih urah so se odpravili nekateri na pot. Člani rešilne ekspedicije so krenili takoj, opremljeni z vsemi potrebnimi pripomočki kakor vrvmi, klini in sotorinili kril prot Vratom. Do obeh ponesrečencev so prispeli tekom dopoldneva.

Stoletnica užgalic

Sto let je poteklo, odkar je mladi Francoz Charles-Marc Sauria premišljeval, kako bi se dalo zaneti ogenj s potezo malega koščka lesa. Takrat je bila znana samo Gay-Lussacova plinova škatljica, silno nepraktično vžigalo, ki je pa vendar značilo napredek napram kresilu.

Sauria je namazal steno s fosforjem in potem drgnil po nji s tenkim koščkom lesa, namočenim v žveplo. Žveplo se je vnelo, les je zagorel. Princip vžgalice je bil najden.

Alli mladi, komaj petnajstletni revni dijak Sauria se je trudil zaman, da bi dobil koga, ki bi se lotil izdelovanja vžgalice. Njegov profesor fizike je hvallil iznajdbo o kateri iso kmalu izvedeli Nemci in jo začeli uporabljati. Vžgalice so se naglo širile in ko je Sauria studiral v Parizu medicino, je Nemčija že uvažala vžgalice v Francijo.

Sauria ni imel od svoje iznajdbe nič. Umrl je kot reven zdravnik.

ADVERTISE

in "GLAS NARODA"

Velik STENSKI ZEMLJEVID CELEGA SVETA

sestoječ iz šestih zemljevidov, s potrebnimi pojasnili, sezname držav, mest, rek, gora itd.

Brez dobrega zemljevida ne morete zasledovati dogodkov, ki se vrše po svetu.

CENA

\$1.

GLAS NARODA
216 W. 18 STREET
NEW YORK

Vsakovrstne KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPIŠI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"
216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIROČEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

Kretanje Parnikov Shipping News

23. septembra: Resolute, Cherbourg, Hamburg	17. oktobra: Stuttgart, Boulogne sur Mer, Bremen
25. septembra: Mauretania, Cherbourg, Bremen	18. oktobra: De France, Havre, Homeric, Cherbourg
26. septembra: Dresden, Cherbourg, Bremen	19. oktobra: Belgenland, Cherbourg, Antwerpen, Deutschland, Cherbourg, Hamburg, Veendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam, Minnekahda, Cherbourg, Monte Grande, Napoli, Genova
27. septembra: De France, Havre, Germania, Trar, Homeric, Cherbourg, Pennant, Cherbourg, Antwerpen, Berlin, Cherbourg, Bremen, Rotterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam	23. oktobra: Aquitania, Cherbourg, Dresden, Cherbourg, Bremen, Resolute, Cherbourg, Hamburg
28. septembra: Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg, Leviathan, Cherbourg	24. oktobra: Breiteng, Cherbourg, Bremen
1. oktobra: Cleveland, Cherbourg, Hamburg	25. oktobra: Mauretania, Cherbourg, Antwerpen, Augustus, Napoli, Genova
2. oktobra: Aquitania, Cherbourg, München, Boulogne sur Mer, Bremen, President Harding, Cherbourg, Bremen, Reliance, Cherbourg, Hamburg	26. avgusta: Malakka, Cherbourg, Hamburg, Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen, America, Cherbourg, Bremen
3. oktobra: Bremen, Cherbourg, Bremen	30. oktobra: Belgenland, Cherbourg, President Harding, Cherbourg, Bremen, Reliance, Cherbourg, Hamburg
4. oktobra: Mauretania, Cherbourg, Antwerpen, Minnesota, Cherbourg	31. oktobra: München, Cherbourg, Bremen
5. oktobra: Cherbourg, Bremen, St. Louis, Cherbourg, Hamburg, New Amsterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam, Conte Biancamano, Napoli, Genova	
9. oktobra: Mexico, Havre, Berengaria, Cherbourg, President, Roosevelt, Cherbourg, Bremen, Statendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam	
10. oktobra: Roelambau, Havre	
11. oktobra: Olympic, Cherbourg, Pennant, Cherbourg, Antwerpen, Karlsruhe, Bremen, Roma, Napoli, Genova	
12. oktobra: France, Havre, Leipzig, Bremen, New York, Cherbourg, Hamburg, Leviathan, Cherbourg, Bremen	
15. oktobra: Saturnia, Test	
16. oktobra: Mauretania, Cherbourg, George Washington, Cherbourg, Bremen	

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: ILE DE FRANCE 27. sep.; 18. okt. (4 P. M.) (7 P. M.)

MEXIQUE 9. oktobra. (11 A. M.) FRANCE 11. okt.; 22. novembra (6 P. M.) (10 P. M.)

Najkrajša pot po železnici. Vsa je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnostmi. Plača in slava francoske kulinjarske izredno nizke cene. Vprašajte kateregakoli uoblaščenega agenta ali

FRENCH LINE
19 STATE STREET
NEW YORK, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prilaži in drugih stvareh. Vsled naše dolgoletne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno le prvovrstne brnparnike.

Tudi nedržavljeni zamorejo potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povratek (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecih in za se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prosilec osebno dvigniti pred odpotovanjem v stari kraj. Prošnja za permit se mora vložiti najmanj eden mesec pred nameranim odpotovanjem in oni, ki potujejo preko New Yorka, je najbolje, da v prošnji označijo, naj jim pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljeniške postave, ki je stopila v veljavo s prvim julijem, znaša jugoslovanska kvota 845 priseljenecov letno, a kvotni višje se izdajajo samo onim prosilcem, ki imajo prednost v kvoti in ti so: Stariš ameriških državljanov, možje ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili, žene in neporočeni otroci izpod 18. leta poljedelecev. Ti so opravičeni do prve polovice kvote. Do druge polovice pa se opravičeni žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih nedržavljanov, ki so bili postavnno pripuščeni v to državo za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na poznano in zanesljivo

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET
NEW YORK

HOLLAND AMERICA LINE

POTUJE UDOBNO
MITRA IN DIREKTA VOŽNJA V
JUGOSLAVIJO

preko Boulogne-sur-Mer, FRANCIA

Znižanje vožnja v III. razredu: Od New Yorka do Ljubljane \$198 in nazaj: In vojni davek.

Potovanje s parniki Holland-America Line pomenja udobnost, domače razpoloženje, neprekosljivo kuhinjo in preostalo. — Za podrobnosti vprašajte svojega lokalnega agenta ali —

HOLLAND AMERICA LINE
24 STATE ST., NEW YORK CITY

V in IZ
JUGOSLAVIJE

PREKO HAMBURGA
z našimi znanimi parniki:
Nenadkrjljiva potrezba in kuhinja v vseh razredih.

\$198.
Iz NEW YORKA do LJUBLJANE IN NAZAJ v modernem 3. razredu. (Vojni davek 15 posebej)

HITRO POŠILJANJE DENARJA PO NIZKIM CENAM
Za povratna dovoljenja in druge informacije se obrnite na lokalnega agenta ali na —

Hamburg-American Line
89 BROADWAY, NEW YORK

Moža polja z vrelo vodo.
Tudi st. sta se sporekla v dunajskem predmestju Hietzinga upokojeni cestni železničar Karel Poeschko in njegova žena. Moža je popadla togota, da je dvignil nad svojo polovico klavir, ki pa ni z njim udaril. Žena pa, ne bodi lena, pograbila konec vrele vode, ki je kipela na ognjišču, in polije s tekočino moža po obrazu, rokah in nogah. Nesrečnika so morali odpeljati v bolnišnico, kjer se mu ne godi posebno dobro.